

TARPININKAVIMAS ŠEIMAI

2015 m. lapkričio 1 d. Kroatijos Respublikoje įsigaliojo naujasis Šeimos įstatymas (*Obiteljski zakon; Narodne novine* (Oficialusis leidinys Nr. 103/15). Jį sudaro 10 atskirų dalių, o septintojoje atskiroje dalyje reglamentuojama privalomojo konsultavimo ir tarpininkavimo šeimai sritis.

Privalomasis konsultavimas – tai būdas padėti šeimos nariams susitarti dėl šeimos santykių, ypač didelį dėmesį skiriant šeimos vaiko, susijusių su vaiku, apsaugai ir tam, kokie gali būti teisiniai padariniai, jei nepavyksta susitarti ir iškeliami byla, kurioje sprendžiama dėl asmeninių vaiko teisių. Privalomąjį konsultavimą vykdo kompetentingo socialinės rūpybos centro pagal vaiko nuolatinę arba laikinąją gyvenamąją vietą arba sutuoktinių ar ne santuokoje gyvenančių partnerių pastarąją bendrą nuolatinę arba laikinąją gyvenamąją vietą specialistų grupė. Pagal Šeimos įstatymą privalomasis konsultavimas nevykdomas prieš pradėdant vykdymo ir apsaugos priemonių procesus. Šeimos nariai privalomosiose konsultacijose dalyvauja asmeniškai, ne per įgaliotinį. Privalomasis konsultavimas rengiamas: 1) prieš iškeliant bendrą nepilnametį vaiką turinčių sutuoktinių santuokos nutraukimo bylą ir 2) prieš pradėdant kitą teismo procesą dėl tėvų globos įgyvendinimo ir asmeninių santykių su vaiku. Prieš iškeliant bylą dėl santuokos nutraukimo privalomasis konsultavimas nevykdomas, jei sutuoktinis ar abu sutuoktiniai: 1) yra neveiksniūs ir jei negali suprasti bylos reikšmės ir padarinių net ir padedant specialistui; 2) negali priimti sprendimų arba 3) jų nuolatinę ar laikinąją gyvenamąją vietą nežino.

Privalomasis konsultavimas inicijuojamas vienos šalies prašymu, kuris pateikiamas socialinės rūpybos centrui raštu arba užregistruojamas žodžiu. Gavęs prašymą dėl privalomojo konsultavimo, socialinės rūpybos centras privalo paskirti susitikimą ir sušaukti į jį šalis. Nukrypstant nuo šio reikalavimo, jei socialinės rūpybos centras mano, kad konkrečiomis aplinkybėmis bendras susitikimas neduotų naudos arba jei viena ar abi šalys to prašo dėl pagrįstų priežasčių, šalims paskiriami ir vykdomi atskiri pokalbiai.

Tarpininkavimas šeimai – tai procesas, kuriame šeimos nariai dalyvauja savanoriškai. Taikant išimtį, prieš iškeliant santuokos nutraukimo bylą pirmasis tarpininkavimo šeimai susitikimas yra privalomas.

Tarpininkavimas šeimai – tai procesas, kai šalys mėgina susitarti siekdamas išspręsti šeimos ginčą, padedant vienam arba keliems šeimos tarpininkams. Šeimos tarpininkas – tai nešališkas ir specialiai apmokytas asmuo, įrašytas į šeimos tarpininkų registrą. Pagrindinis tarpininkavimo šeimai proceso tikslas – sudaryti bendros vaiko globos planą ir kitus susitarimus dėl vaiko. Be šio tikslo, tarpininkavimo šeimai proceso metu šalys taip pat gali susitarti dėl visų kitų klausimų, susijusių su turto ir kitais aspektais.

Tarpininkavimas šeimai nevykdomas: 1) tais atvejais, kai socialinės rūpybos centro specialistų grupė arba šeimos tarpininkas įvertina, kad sutuoktiniai negali vienodai dalyvauti tarpininkavimo šeimai procese dėl smurto šeimoje; 2) jei vienas ar abu sutuoktiniai yra neveiksniūs ir negali suprasti proceso reikšmės ir teisinių padarinių net ir padedami specialisto; 3) jei vienas ar abu sutuoktiniai negali priimti sprendimų ir 4) jei sutuoktinio laikinoji ar nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma.

Tarpininkavimas šeimai gali būti vykdomas nepriklausomai nuo teismo proceso prieš iškeliant bylą, jos nagrinėjimo metu arba baigus nagrinėti bylą. Pagal Šeimos įstatymą tarpininkavimas šeimai nevykdomas prieš pradėdant vykdymo ir apsaugos priemonių procesus. Taikant išimtį, vykdymo proceso metu, kai siekiama palaikyti asmeninius santykius su vaiku, teismas gali pasiūlyti šalims dalyvauti tarpininkavimo šeimai procese. Taigi po pokalbio su šalimis ir atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, teismas gali atidėti vykdymą trisdešimčiai dienų ir įpareigoti specialistą pasikalbėti su vaiku arba pasiūlyti šalims dalyvauti tarpininkavimo šeimai procese siekiant išspręsti ginčą; prireikus teismas gali išsamiau nurodyti, kaip palaikyti asmeninius santykius, priimdamas specialų sprendimą per pokalbį su specialistu ar tarpininkavimo šeimai metu, tačiau teismas to nedaro, jei tarpininkavimo šeimai įgyvendinti nepavyko arba jei būtina imtis skubių veiksmų.

Šeimos tarpininkas ir kiti tarpininkavimo šeimai procese dalyvaujantys asmenys privalo saugoti konfidencialią informaciją ir duomenis, kuriuos jie sužinojo tarpininkavimo šeimai proceso metu, ir neatskleisti jų tretiesiems asmenims, išskyrus toliau nurodytus atvejus: 1) jei tai yra būtina siekiant pateikti informaciją, kad būtų sudarytas arba vykdomas susitarimas, arba 2) jei informaciją reikia pateikti siekiant apsaugoti vaiką, kurio gerovei iškilo pavojus, arba siekiant pašalinti pavojų, kad bus rimtai pažeistas asmens psichinis ir fizinis neliečiamumas. Šeimos tarpininkas privalo pranešti šalims, kokia apimtimi taikomas konfidencialumo principas.

Dėl tarpininkavimo šeimai metu sudaryto susitarimo Šeimos įstatyme nurodyta, kad planas dėl bendros tėvų globos ar kiti susitarimai, sudaryti tarpininkavimo šeimai metu, turi būti rašytiniai ir kad jie prilygs vykdytinam dokumentui, jei šalių siūlymu teismas juos patvirtins ne ginčo teiseną.

Jei šalims nepavyksta susitarti dėl bendros tėvų globos plano arba kitų ginčytinų šeimos santykių, šeimos tarpininkas ataskaitoje dėl tarpininkavimo šeimai sustabdymo nurodo, ar abi šalys aktyviai dalyvavo. Ataskaita dėl tarpininkavimo šeimai sustabdymo įteikiama dalyviams. Šeimos tarpininkas ataskaitą dėl tarpininkavimo šeimai sustabdymo pateikia teismui, kuris dėl tarpininkavimo šeimai buvo sustabdes bylos nagrinėjimą.

Jei teismo proceso metu šalys abipusiu susitarimu siūlo išspręsti ginčą pasitelkiant tarpininkavimą šeimai, teismas gali sustabdyti bylos nagrinėjimą, – tokiu atveju jis nustato trijų mėnesių terminą, per kurį šalys gali mėginti išspręsti ginčą tarpininkavimo šeimai procese. Jei teismo proceso metu teismas nusprendžia, kad šeimos ginčą galima išspręsti tarpusavio susitarimu, jis taip pat gali siūlyti šalims tarpininkavimą šeimai. Jei šalys susitaria pradėti tarpininkavimo šeimai procesą, teismas sustabdo bylos nagrinėjimą ir nustato trijų mėnesių terminą, per kurį šalys gali mėginti išspręsti ginčą tarpininkavimo šeimai procese. Jei šalims per teismo nustatytus tris tarpininkavimo šeimai mėnesius nepavyksta išspręsti ginčo tarpininkavimo šeimai procese arba jei šalys siūlo tęsti teismo procesą dar nepasibaigus šiam terminui, teismas toliau nagrinėja bylą. Prieš nusprenddamas sustabdyti bylos nagrinėjimą, teismas privalo įvertinti, ar tai yra tinkama, atsižvelgiant į tai, ar būtina imtis skubių veiksmų tais atvejais, kai priimamas sprendimas dėl vaiko teisių ir interesų.

Tarpininkavimo šeimai procese šeimos tarpininkas privalo pranešti dalyviams apie tai, kad jie privalo rūpintis vaiko gerove, ir gali leisti vaikams pareikšti nuomonę tarpininkavimo šeimai procese, jei vaiko tėvai su tuo sutinka.

Tarpininkavimo šeimai procesui vadovavęs šeimos tarpininkas negali dalyvauti surašant ekspertų nuomones ar šeimos vertinimus ar kaip nors kitaip dalyvauti teismo procese, kuriame nagrinėjamas tarpininkavime šeimai dalyvavusių šalių ginčas, išskyrus įstatymo nustatytus atvejus.

Jei tarpininkavimą šeimai vykdo socialinės rūpybos sistemoje dirbantys šeimos tarpininkai, šalims šeimos tarpininkų paslaugos teikiamos nemokamai. Jei tarpininkavimą šeimai vykdo šeimos tarpininkai, kurie nedirba socialinės rūpybos sistemoje, šalys privalo padengti jų dalyvavimo išlaidas.

Tarpininkavimo šeimai proceso metu atitinkamai taikomos nuostatos, kuriomis reglamentuojamas tarpininkavimas šeimai.

Daugiau informacijos pateikiama:

Šeimos įstatyme (Oficialusis leidinys Nr. 103/15);

Tarpininkavimo šeimai taisyklėse (*Pravilnik o obiteljskoj medijaciji*; Oficialusis leidinys Nr. 106/14);

Tarpininkavimo įstatyme (*Zakon o mirenju*; Oficialusis leidinys Nr. 18/11).

Paskutinis naujinimas: 20/11/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingas valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.